

ใช้เฉพาะในราชการ ไม่เป็นสิ่งพึงเปิดเผย

บันทึก

เรื่อง พระราชบัญญัติเครื่องหมายราชการ พุทธศักราช ๒๔ ..

คณะกรรมการกฤษฎีกา (อนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมาย
ลักษณะอาญา) ได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเครื่องหมายราชการ พุทธศักราช ๒๔ ..
เสร็จแล้ว ขอเสนอความเห็นดังต่อไปนี้

๑. เรื่องเครื่องหมายราชการนี้เป็นเรื่องพิเศษ จะนำเข้าบัญญัติไว้ในประมวล
กฎหมายอาญาบัญชีที่จะยกขึ้นใหม่ไม่ได้แน่ เพราะถ้าจะให้บทบัญญัติในเรื่องนี้เป็นไปโดย
บริบูรณ์ จะต้องมีบทบัญญัติดังกล่าวถึงวิธีการอันแสดงว่าเครื่องหมายราชการนี้ได้แก่เครื่องหมาย
ชนิดใด การใช้ที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายมีอย่างใดซึ่งไม่ใช่เรื่องของประมวล
กฎหมายอาญา ฉะนั้นกรรมการจึงเห็นว่าต้องทำเป็นกฎหมายพิเศษขึ้น วางบทบัญญัติต่าง ๆ
เกี่ยวกับเรื่องเครื่องหมายราชการขึ้นเป็นการเฉพาะให้ครบถ้วน

๒. เครื่องหมายราชการแบ่งได้เป็นสองชนิด เครื่องหมายที่ทางราชการใช้เพื่อการ
ราชการโดยแท้ และเครื่องหมายที่ทางราชการใช้เพื่อการค้า

๓. ในปัจจุบันนี้เอกชนมีสิทธิที่จะจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของตนได้ตาม
พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พุทธศักราช ๒๔๗๔ การที่จะให้ทางราชการที่กระทำการค้ามี
สิทธิได้รับความคุ้มครองในเครื่องหมายการค้าของทางราชการดีกว่าทางเอกชนนั้น จำต้องกระทำ
โดยระมัดระวัง ทั้งนี้ เพื่อมิให้เอกชนผู้สุจริตผู้ซึ่งจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าไว้ก่อนกฎหมาย
ใหม่นี้ หรือซึ่งมาจดทะเบียนในภายหลังแต่ไม่ทราบว่าเครื่องหมายนั้นได้เป็นเครื่องหมายของทาง
ราชการเสียแล้ว ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย นอกจากนี้ พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า
พุทธศักราช ๒๔๗๔ ก็เป็นพระราชบัญญัติที่รัฐได้รับรองว่าจะให้ความคุ้มครองแก่เครื่องหมาย
การค้าของเอกชนเสียแล้วด้วย

๔. โดยคำนึงถึงความในข้อ ๓ กรรมการจึงเห็นว่า เครื่องหมายของราชการไม่ว่า
จะใช้เพื่อการราชการโดยแท้ หรือเพื่อการค้า จำต้องมีลักษณะ ๒ ประการ

ก) ต้องมีลักษณะบ่งเฉพาะอันแสดงให้เห็นว่าผิดกับรูปลักษณะธรรมดา เช่น
ถ้าจะใช้รูปช้าง ก็ต้องทำให้มีลักษณะพิเศษ เช่น ช้างชูวงถ้อยคอบเพลิงหรือช้างยืนบนแท่น เป็นต้น
จะเอารูปช้างตามลักษณะธรรมดาที่เห็นกันอยู่โดยปกติมาถือเป็นเครื่องหมายราชการนั้นไม่ได้

ข) ต้องมีลักษณะอันอาจเห็นได้ว่าเป็นเครื่องหมายของหน่วยราชการคือว่า
เมื่อมองเห็นลักษณะของเครื่องหมายนั้นเข้า ก็เข้าใจได้ว่าเป็นเครื่องหมายของหน่วยราชการหน่วย
ใดหน่วยหนึ่ง

และภาพของเครื่องหมายนี้จะต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อประชาชนจะได้ทราบไว้

ดังนี้ กรรมการจึงได้แก้ข้อความในมาตรา ๓ แยกข้อความในมาตรานี้ออกไปบัญญัติเป็น ๓ มาตรา คือมาตรา ๓, ๔ และ ๕ ในร่างใหม่ของกรรมการเน้นความให้ชัดและสะดุดตาว่า เครื่องหมายราชการได้แก่เครื่องหมายอะไร เครื่องหมายราชการต้องมีลักษณะอย่างไร และจะถือเป็นเครื่องหมายราชการได้แต่เมื่อใด

๕. เฉพาะหน่วยราชการที่กำหนดเครื่องหมายนั้นขึ้นที่จะพึงใช้เครื่องหมายนั้นได้ ถ้าหน่วยราชการอื่นนำเอาไปใช้ก็ไม่ชอบ จักต้องว่ากล่าวกัน แต่การว่ากล่าวเช่นนี้เป็นเรื่องวงการภายในของราชการ เพราะเหตุเป็นหน่วยราชการเหมือนกันกรรมการจึงแก้ข้อความในมาตรา ๔ เดิม (มาตรา ๖ ใหม่) เสียใหม่ กล่าวเฉพาะถึงบุคคล (ซึ่งความจริงก็รวมถึงหน่วยราชการด้วย เพราะหน่วยราชการหน่วยใหญ่ก็เป็นนิติบุคคลตามกฎหมายอยู่แล้ว) ว่าห้ามมิให้ใช้เครื่องหมายราชการ ถ้าฝ่าฝืนขึ้นนำไปใช้จะได้รับโทษ (โทษมีบัญญัติอยู่ในมาตรา ๖ เดิม คือมาตรา ๘ ใหม่)

๖. กรรมการได้แก้ข้อความในมาตรา ๕ เดิม (มาตรา ๗ ใหม่) คือในวรรค ๑ ได้ปรับปรุงถ้อยคำ ตัดคำที่เห็นว่าซ้ำกันออก สำหรับวรรค ๒ นั้น กรรมการได้ตัดออก เพราะเห็นว่าเป็นการรุนแรง เช่นในขณะนี้สมมติว่ามีบุคคลเอาเครื่องหมายของหน่วยราชการไปทำเป็นลวดลายในกางเกงแพร และกางเกงแพรตัวนั้นมีชาวชนบทซื้อไปใช้ จะไปเอาโทษแก่ชาวชนบทผู้นั่งกางเกงแพรตัวนั้นด้วย ดูจะเป็นการรุนแรงมากไป

๗. ในเรื่องโทษ กรรมการเห็นว่าไม่ควรวางโทษขั้นต่ำ เพราะอาจมีกรณีที่ไม่ร้ายแรงได้ ควรให้ศาลมีดุลยพินิจให้มากในการลงโทษให้เหมาะสมกับขนาดของความผิด อนึ่ง ในเรื่องการบริบทพยานนั้นกรรมการได้แก้ข้อความให้ชัดว่า ผู้ถูกกล่าวหาจะผิดหรือไม่ผิดก็ตาม สิ่งของที่ฝ่าฝืนกฎหมายฉบับนี้จะถูกริบทั้งสิ้น

๘. ในเรื่องผู้รักษาพระราชบัญญัตินี้ กรรมการเห็นว่าควรเป็นนายกรัฐมนตรีแต่ผู้เดียว ถึงแม้เครื่องหมายราชการจะมีได้เพื่อการค้า แต่ก็ยังเป็นเครื่องหมายของราชการอยู่นั่นเอง กรรมการต้องการให้เครื่องหมายของหน่วยราชการต่าง ๆ มารวมอยู่ในการพิจารณาของบุคคลคนเดียวกัน มิฉะนั้นแล้วจะมีการลักลั่น และเครื่องหมายจะสับสน ในข้อที่ว่าควรจะให้กระทรวงเศรษฐกิจซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในเรื่องเครื่องหมายการค้าทราบถึงการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติใหม่นี้ทุกกระยะด้วยนั้น กรรมการเห็นว่าอาจกระทำกันโดยระเบียบการภายในของราชการได้ ไม่จำเป็นต้องบัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจมาเป็นผู้รักษาพระราชบัญญัติร่วมกับนายกรัฐมนตรีด้วย เพราะเหตุว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัตินี้โดยเฉพาะอย่างใด

๙. อนึ่ง เครื่องหมายที่ทางราชการจะถือเป็นเครื่องหมายราชการนี้ไม่ควรจะให้ซ้ำกับเครื่องหมายการค้าของเอกชนซึ่งได้จดทะเบียนไว้แล้ว ฉะนั้นก่อนจะถือเครื่องหมายใดเป็นเครื่องหมายราชการ จึงควรสอบสวนทางกระทรวงเศรษฐกิจเสียก่อนว่า เครื่องหมายรูปลักษณะเช่นนั้นมิใช่จดทะเบียนเป็นเครื่องหมายการค้าไว้แล้วหรือไม่

(ลงนาม) นายเต๋น บุนนาค
เลขาธิการ

คณะกรรมการกฤษฎีกา
กันยายน ๒๕๕๒